

Sammanträde

31 januari 2008

Utbildningsförvaltningen, Hantverkargatan 2 F, **Insikten**, klockan 15.30

Ledamöter

Lotta Edholm (fp) ordförande
Roger Mogert (s) vice ordförande
Cecilia Brinck (m)
Johanna Sjö (m)
Erik Slottner (kd)
Maria Hassan (s)
Per Olsson (mp)

Ersättare

Aleksandar-Pal Sakala (m)
Helen Törnqvist (c)
Martin Engman (s)
Victoria Isaksson (s)
Sofia Österborg Wiklund
(mp)

Tjänstgörande ersättare

Linda Nordlund (fp)
Johan Sjölin (m)
Christoffer Järkeborn (m)
Jens Lundberg (s)
Birgit Marklund Beijer (s)
Susanna Brolin (v)

Tjänstemän

Direktör Thomas Persson, avdelningschef Lars Brandt, borgarrådssekreterare Åsa Härkegård och biträdande borgarrådssekreterare Ulrika Frändén

Personalföreträdare

Utses att justera

Ordföranden Lotta Edholm (fp) och vice ordföranden Roger Mogert (s)

Dag för justering

2008-02-01

Sekreterare

Aila Somero

Ordförande

Vice ordförande

Paragrafnr 1 - 3
Antal blad 12

§ 1

Val av justerare och dag för justering

Beslut

Ordföranden Lotta Edholm (fp) och vice ordföranden Roger Mogert (s) utsågs att justera protokollet från dagens sammanträde. Protokollet justeras senast den 14 februari 2008.

§ 2

Förfrågningsunderlag för upphandling av sfi-undervisning

Beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till förfrågningsunderlag
2. Nämnden uppdrar till förvaltningen att begära in anbud från externa anordnare av sfi-undervisning
3. Nämnden uppdrar åt förvaltningen att genomföra upphandlingen och efter nämndens beslut av utförare teckna avtal med antagna utförare.
4. Nämnden godkänner i övrigt detta tjänsteutlåtande
5. Omedelbar justering

Ärendet

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från 2008-01-15. Dnr 08-125/125.

Staden har sedan den 1 juni 2005, via utbildningsförvaltningen, haft avtal med tre utförare av sfi-undervisning. Då utbildningsnämnden ej nyttjat sin rätt till förlängningsår måste ny upphandling genomföras. Ett nytt förfrågningsunderlag har arbetats fram. Underlaget bygger i stora stycken på den verksamhet som utifrån tidigare upphandling genomförts samt nämndens inriktningsbeslut från den 19 april 2007 (dnr. 07-431/752 "Pengsystem inom kommunal vuxenutbildning och sfi i Stockholms stad – inriktningsbeslut").

Nytt som också arbetats in i upphandlingen är att utbildningsanordnarna åläggs att samverka med de nyinrättade jobbtorgen i staden.

Samtliga anbudsgivare som klarar uppställda krav kommer att antas som utbildningsanordnare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av tjänstemän vid vuxen- och ekonomi- och lokalavdelningen vid utbildningsförvaltningen i samarbete med tjänstemän från SLK samt med stöd av konsulter från Affärskoncept AB.

§ 2 forts.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden besluta följande:

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till förfrågningsunderlag
2. Nämnden uppdrar till förvaltningen att begära in anbud från externa anordnare av sfi-undervisning
3. Nämnden uppdrar åt förvaltningen att genomföra upphandlingen och efter nämndens beslut av utförare teckna avtal med antagna utförare.
4. Nämnden godkänner i övrigt detta tjänsteutlåtande
5. Omedelbar justering

Yrkanden

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Roger Mogert (s) yrkade bifall till eget förslag från socialdemokraterna.

Tjänstgörande ersättaren Susanna Brolin (v) yrkade bifall till eget förslag från vänsterpartiet.

Ledamoten Per Olsson (mp) yrkade bifall till eget förslag från miljöpartiet.

Beslutsgång

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och förklarade sig finna att nämnden hade beslutat i enlighet med hennes yrkande.

Reservation

Vice ordföranden Roger Mogert m. fl. (s) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- att återremittera ärendet
- att tillfälligt förlänga nuvarande avtalet i väntan på nytt förfrågningsunderlag
- att förfrågningsunderlaget ska tillföras en klausul om meddelarfrihet.

- att förfrågningsunderlaget ska tillföras en klausul om kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor.

§ 2 forts.

- att förfrågningsunderlaget ska tillföras ett avsnitt om kontroll av företagens ekonomi i samband med årliga uppföljningar och andra granskningar.
- att utbildningen ska finansieras och organiseras som idag och inte genom ett pengsystem
- att därutöver anföra följande:

Vi ser stora risker med att upphandla hela stadens SFI-verksamhet på det sätt som ärendet föreslår. Istället vill vi se den form av upphandling som idag sker, där antalet utförare är begränsat. Det finns sedan tidigare erfarenhet av problem med att släppa SFI-verksamheten helt till privata utförare och risken för en överetablering av SFI-verksamhet i staden är överhängande. Därigenom finns en osäkerhet kring huruvida kvaliteten på SFI-utbildningen kan garanteras.

Staden måste kunna garantera en hög kvalitet på de verksamheter man ansvarar för. SFI:n måste vara flexibel för att passa människors olika behov av vidare studier och ge dem möjlighet till utveckling och valfrihet. Svenska för invandrare måste utgå från individen och det ska vara lättare att kombinera flyktingintroduktion och SFI-studier. Samverkan mellan SFI och övrig vuxenutbildning och högskola/universitet måste utvecklas för ett snabbare inträde på arbetsmarknaden och mot vidare studier. Detta löser sig inte per automatik genom att verksamheterna upphandlas istället för att drivas i egen regi, snarare tvärtom. Risken är stor att kvalitet och utveckling av verksamhet inte går att garantera när verksamheten drivs av privata intressen.

Utbildningsförvalningen har med de givna förutsättningarna gjort ett väldigt bra arbete med att ställa krav i förfrågningsunderlaget. Vi anser dock att utbildningsnämnden kan ställa högre krav som är uppföljningsbara. Genom att ställa sociala krav och miljökrav kan stadens upphandlingar bli ett kraftfullt redskap för att driva på mot ekologisk hållbarhet och en socialt rättvis utveckling.

Bland dessa krav ska det skrivas in villkor som ger rätt att kontrollera de sociala villkoren och förbjuda svartarbete enligt upphandlingsavtalet för stadens räkning är en bra väg att gå för att använda stadens makt som upphandlare. Detta bör ske enligt den, under förra mandatperioden, testade ”Vita jobb- modellen”.

§ 2 forts.

Vi anser också att en anti-diskrimineringsklausul alltid ska finnas med när staden upphandlar. Avsikten är att förmå leverantörer att vidta åtgärder för att förebygga och motverka diskriminering. Ett grundläggande krav ska vara att följa gällande diskrimineringslagstiftning.

Kraven på de upphandlade verksamheterna måste höga och staden måste ha en reell möjlighet att granska kvaliteten för att säkra att individen får den utbildning den har rätt till. Ekonomiska intressen får aldrig gå före kvalitet och det måste finnas tydliga riktlinjer för vilka rättigheter den studerande har om det visar sig att den upphandlade verksamheten inte uppfyller stadens krav.

Reservation

Tjänstgörande ersättaren Susanna Brodin (v) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

1. Utbildningsnämnden beslutar att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Samma antal utförare av sfi-undervisning ska upphandlas som i gällande avtal.
3. Förfrågningsunderlaget ska tillföras en klausul om meddelarfrihet.
4. Förfrågningsunderlaget ska tillföras en klausul om kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor.
5. Förfrågningsunderlaget ska tillföras ett avsnitt om kontroll av företagens ekonomi i samband med årliga uppföljningar och andra granskningar.
6. Utbildningen ska finansieras och organiseras som idag och inte genom ett pengsystem.
7. Därutöver vill vi framföra följande

Vänsterpartiet vill ha en god och tillgänglig kommunal infrastruktur för vuxenutbildningen med fler kommunala anordnare, där staden har huvudansvaret och de privata anordnarna är ett komplement. Vi är motståndare till ett pengsystem och vill begränsa upphandlingen av sfi-undervisning till tre utförare som idag, och som har kapacitet att tillsammans med kommunens anordnare klara behoven. Om det skulle uppstå ett större behov av sfi-platser än vad som kan förutses just nu, vill vi lösa det genom att bygga ut den kommunala undervisningen.

§ 2 forts.

Med den föreslagna modellen i förvaltningens förslag kan det bli en överetablering av utbildningsanordnare, vilket kan orsaka liknande konsekvenser som under tidigare borgerligt styre. Då blev elever utan utbildning på grund av ett ideologiskt experiment som byggde på teorier om marknadens förtjänster snarare än elevernas behov. Vi är också oroliga för vad en överetablering kan betyda för den kommunala beställarkompetensen på området. Om de kommunala skolorna trängs ut genom att nya aktörer vill in på marknaden, kan det betyda att möjligheten att välja kommunal sfi-skola försvinner helt, vilket är motsatsen till valfrihet.

Vänsterpartiet vill ha sfi-verksamheter som kombinerar studier med praktik eller deltidsarbete, vilket verkar vara fullt möjligt enligt det förfrågningsunderlag som presenterats. Det är positivt liksom att det blir möjligt att studera sex timmar per dag för dem som vill ha en intensivare studietakt.

Det är också bra att krav ställs på att modersmållärare/assistenter med modersmålskunskaper och arbetslivsorienterare ska finnas i verksamheten, även om kvalifikationskraven inte är tydligt ställda. Vi ser gärna att människor med invandrarbakgrund kan få anställning som lärare eller extraresurs, eftersom det ger möjligheter att förklara vissa moment i undervisningen och samhällsintroduktionen på hemspråket. Skrivningen om temporära möjligheter att anlita icke-behöriga lärare måste förtydligas för att säkra kvaliteten och kunna följas upp.

Det är glädjande att alla krav i förfrågningsunderlaget gäller för eventuella underleverantörer, även anti-diskrimineringsklausulen. Vi anser att en sådan klausul även ska omfatta möjligheten att använda sig av vite, exempelvis vid brott mot jämställdhetslagen.

Vi vill komplettera förfrågningsunderlaget med en klausul om meddelarfrihet för de anställda, vilket har införts i andra förfrågningsunderlag som staden har upprättat. Dessutom anser vi att en klausul ska införas om kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor, exempelvis genom Vita-jobbmodellen som tidigare prövats i staden.

Avsnitten om kontroll i 4.15.1 tar inte upp hur utbildningsanordnarna sköter den löpande ekonomin, betalning av skatt och sociala avgifter etc. Vi anser att förfrågningsunderlaget ovillkorligen måste komplettera § 2 forts.

ras med sådana kontroller. Exempelvis borde ekonomiska förhållanden kunna ingå i den årliga genomförandebeskrivningen enligt 4.15.2.

Vi är däremot tveksamma till att kräva att studie- och yrkesvägledare ska finnas i den privata verksamheten, eftersom vi anser att kommunen ska ansvara för både myndighetsutövning och studie- och yrkesvägledning. Det bör vara fullt möjligt för kommunens rådgivare att öka sin tillgänglighet, exempelvis genom att knytas till de kommunala sfi-skolorna, förlägga delar av sin verksamhet på de olika sfi-skolorna och att vara tillgängliga via nätet.

Staden har sedan flera år ersatt de gamla handikapplanerna med ett handikappolitiskt program som ska genomsyra allt arbete. Det är rimligt att avsnitt 4.14.6 uppdateras i detta avseende.

Slutligen vill vi uppmärksamma behovet av att ha ett barn- och genusperspektiv på den del av samhällsintroduktionen som kallas ”information om svenskt vardags- och arbetsliv”. Exempelvis bör information om barns och kvinnors rättigheter vara en obligatorisk del av introduktionen liksom den svenska lagstiftningen på området och de stöd- och hjälpinsatser som samhället erbjuder vid behov.

Reservation

Ledamoten Per Olsson (mp) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut och att därutöver anföra:

Inläringen av ett främmande språk tar lång tid och ju äldre man är när man börjar, desto längre tid tar det. Språket kan vara avgörande för en individs sociala situation i sitt nya land. Att man får studera svenska när man kommer till Sverige är en rättighet och måste ses som en rättighet. Häri ligger också det faktum att även om en elev utvecklat ett fungerande talspråk så innebär inte detta att eleven automatiskt klarar av att självständigt leva i det svenska systemet där fler språkliga färdigheter krävs.

Förfrågningsunderlaget ska speglas av att SFI är en lagstadgad rättighet. Stockholms stad måste garantera att introduktionsperioden och in § 2 forts.

troduktionsersättningen utformas utan risk för strukturell diskriminering, som idag kan ske när kvinnor diskrimineras vid graviditet och går miste om berättigad studietid. De intressenter som finns måste påvisa hur de ska garantera alla SFI elever samma möjligheter.

Den urvalsprocess som görs när elever hamnar i olika studievägar måste förbättras i staden. Arbetet med validering behöver ses över och det är viktigt att en utgångspunkt inte bara görs i det engelska språket. Franska är exempelvis också ett stort språk bland nyanlända.

Möjligheten till att göra praktik inom SFI är bra, men det är märkligt att praktik inte erbjuds i studieväg 3, då eleverna kan mest svenska och har störst nytta av praktiken. Dessutom riskerar den koppling som SFI får med de nya jobbtorgen att få konsekvenser att elever slussas ut till praktik eller jobb utan att fullgöra sina studier. Det är viktigt att man får läsa till motsvarande nivå för det nationella provet innan man tvingas lämna undervisningen. Detta bör gälla så länge man läser i rimlig takt. Annars riskerar eleverna komma tillbaka från sina praktikplatser med lägre språkkunskaper än de hade när de lämnade.

Vi måste bevaka att jobbtorgen inte trycker ut människor i lågkvalificerade arbeten innan de har nått nivån för nationella provet. Målet att fler elever ska klara målen på ett år är en bra ambition, men utan mer resurser riskerar det att bli ett stressmoment för lärare och elever och därav kontraproduktivt.

Staden bör också ge direktiv inför upphandlingen hur mycket tid som ska vara lärarledd och hur stora klasserna får lov att vara. Enligt avtal behöver kommunala lärare undervisa 18-20 timmar för heltid (och göra förberedelser mm för resten), medan ett privat avtal innebär 28 timmars undervisning. Om inte det ges direktiv i upphandlingen här kommer de kommunala skolorna att behöva öka storleken på klasserna för att kunna konkurrera.

Det är glädjande att alla krav i förfrågningsunderlaget gäller för eventuella underleverantörer, även anti-diskrimineringsklausulen. En sådan klausul även ska omfatta möjligheten att använda sig av vite, ex-

empelvis vid brott mot jämställdhetslagen. Förfrågningsunderlaget bör kompletteras med en klausul om meddelarfrihet för de anställda, vilket har införts i andra förfrågningsunderlag som staden har upprättat. § 2 forts.

Det ska inte heller vara nödvändigt för alla att erbjuda distans eller kvällsundervisning. Ett sådant krav omöjliggör för nya, små aktörer att komma in på marknaden.

Särskilt uttalande

Ordföranden anmälde ett särskilt uttalande från (fp), (m), (kd) och (c):

SFI-undervisningen utgör en väsentlig del i stadens politik för minskat utanförskap. Tillsammans med Jobbtorgen är SFI en del av ett helhetsgrepp för att öka förutsättningarna för egen försörjning och oberoende. Dess innehåll måste därför utan undantag vara sådant att det utifrån varje individs villkor och livssituation möjliggör inträde på arbetsmarknaden.

En förutsättning för utbildningsanordnaren att kunna uppfylla sitt uppdrag – att ge den enskilda individen adekvata och framgångsrika insatser – är att ha en tydlig bild av de tilltänkta målgrupperna. En förteckning över relevanta målgrupper, i likhet med den som upprättats för Jobbtorgen, bör därför upprättas.

Beträffande flyktingar är det viktigt att yrkesinriktad SFI-undervisningen, antingen utifrån det yrke den enskilde har med sig eller utifrån bristyrken. Praktik och språkundervisning behöver stödja varandra för att göra svenskundervisningen mera konkret, särskilt för personer som inte är vana vid teoretisk utbildning. Studieplan och jobbplan ska inte betraktas som separata dokument utan som två delar av en och samma plan för individen. Det är även viktigt att det finns en bredd och flexibilitet i utbudet av SFI-undervisning, bland annat för att möjliggöra olika studietakt beroende på individuella förutsättningar. Likaväl som det ska vara möjligt att kombinera SFI med praktik ska det vara möjligt för den som så önskar, exempelvis personer med dokumenterade yrkeskunskaper, att läsa SFI på heltid, för att snabbare tillägna sig svensk kunskaper och därmed nå ett tidigare inträde på arbetsmarknaden.

Vi vill särskilt inskräpa att, fastän svensk kunskaper och inträde på arbetsmarknaden förutsätter varandra, SFI-verksamhetens fokus ska lig-

ga på att förmedla goda kunskaper i svenska. Möjligheten till självständig försörjning genom arbete är Jobbtorgens specifika kompetens och uppdrag, varför SFI-anordnarna bör verka för detta genom sam § 2 forts.

verkan med Jobbtorgen. Det är vidare angeläget att utbildningsanordnarna håller sig informerade om Jobbtorgens utbud av bland annat studie- och yrkesvägledning, SFI kopplad till praktik, språk-/introduktionspraktik, praktik som arbetsträning, yrkesutbildningar av olika omfattning och validering av tidigare yrkeskunskaper och betyg.

Avslutningsvis är det av största vikt att utbildningsförvaltningen genom kontinuerlig tillsyn och uppföljning säkerställer att de krav som ställs i kursplaner och förfrågningsunderlag för SFI uppfylls av utförarna.

§ 3

Övriga frågor

Ordföranden överlämnade en skrivelse ”Tillsyn av enskilt drivna förskolor”. Dnr 08-451/329.

Ordföranden hälsade den nya ersättaren för miljöpartiet Sofia Österberg Wiklund välkommen.
